

Miljøministeriet

Orientering om import af olieholdigt spildevand til behandling og udledning af renset spildevand fra RGS Nordic

Miljøstyrelsen
31-01-2023

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Resumé	2
Første del: Import af olieholdigt spildevand til behandling på RGS Nordic	3
1. Faktuelle oplysninger om RGS Nordic.....	3
1.1. RGS' renseanlæg.....	3
1.2. Fordelingen af udenlandske og danske virksomheders spildevand til RGS Nordic	3
2. Sagsforløb	3
3. Juridisk grundlag	5
3.1. Det juridiske grundlag	5
3.2. Miljøministeriets departements fortolkningsbidrag	6
4. Kammeradvokatens vejledning	7
4.1. Kammeradvokatens notater	7
4.2. Opfølgende møde mellem Miljøstyrelsen og Kammeradvokaten	8
5. Miljøstyrelsens vurdering	8
5.1. Konklusion på nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperation	8
5.2. Konklusion på indsigelsesmulighed	9
Anden del: Blandingszoner	11
6. Juridisk grundlag	11
7. Baggrund for ændring af vejledningen om udledning af miljøfarlige forurenende stoffer	12
8. Regler for blandingszoner	13
9. Vejledning om udledning til vandområder med overskridelser af miljøkvalitetskrav.....	14
10. Nabotjek i EU	15
11. Udvikling af renseteknologi	16
Bilag 1: Kort over marine vandområder med målopfyldelse for kemisk tilstand samt punktudledninger til kystvand	17

Indledning

Dette notat er udarbejdet på baggrund af medieomtale vedrørende import af olieholdigt spildevand, samt udledningen af rensed spildevand i dansk farvand.

Notatets første del indeholder en gennemgang af import af olieholdigt spildevand til RGS Nordic, mens anden del gennemgår kravene til udledning af rensed spildevand fra RGS Nordic, herunder om blandingszoner.

Resumé

Første del: Import af olieholdigt spildevand

Miljøstyrelsen har i forbindelse med sagsbehandlingen af konkrete anmeldelser om import af olieholdigt spildevand med meget lavt olieindhold fundet det nødvendigt med en nærmere afklaring af nyttiggørelsesbegrebet. Ifølge Miljøministeriets departement og Kammeradvokatens fortolkningsbidrag kan man ikke lægge vægt på mængden af olie i spildevandet i vurderingen af, om der er tale om bortskaffelse eller nyttiggørelse. Styrelsen skal i stedet vurdere, hvad hovedformålet med affaldsoperationen er. Miljøstyrelsen bad derfor om Kammeradvokatens vurdering af, hvilke kriterier styrelsen kan lægge vægt på i sin vurdering af hovedformålet. Kammeradvokaten udledte af EU-domstolens praksis seks kriterier, som styrelsen kan inddrage i sin vurdering. Der er ikke alene tale om en juridisk, men også en teknisk faglig vurdering styrelsen, som kompetent myndighed, skal foretage. Miljøstyrelsen fulgte Kammeradvokatens rådgivning i sagen og inddrog kriterierne i den konkrete sagsbehandling. Det er Miljøstyrelsens samlede vurdering på baggrund af gennemgang af kriterierne ift. de relevante faktuelle oplysninger, at affaldsbehandlingsoperationen skal klassificeres som nyttiggørelse.

Anden del: Udledning af spildevand

Miljøstyrelsens vejledning om udledning af visse miljøfarlige forurenende stoffer til vandmiljøet skal sikre en ensartet praksis ved administration af tilladelser til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer. Vejledningen skal understøtte, at udledninger ikke er til hinder for at nå målet om god tilstand i vandområder i Danmark. De fleste danske vandområder er i ikke-god tilstand, da miljøkvalitetskravene for et eller flere stoffer er overskredet i vandområdet som helhed. Selvom der anvendes den bedste tilgængelige teknologi (BAT) og i nogle tilfælde renses bedre end dette niveau for at tilgodese overholdelse af miljøkvalitetskrav i vandmiljøet er det stadig nødvendigt for en lang række virksomheder at udlede mindre koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer til disse vandområder. Danmark har rejst spørgsmålet i EU-regi, hvor det kunne konkluderes, at andre EU-lande har tilsvarende udfordringer og under forskellige betingelser tillader udledning til vandområder, der ikke har opnået "god tilstand". Miljøministeriet har i vejledningen om udledning af visse miljøfarlige forurenende stoffer og i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen vejledt om, at når miljøkvalitetskrav er overskredet i forvejen i et vandområde, så er der kun mulighed for at tillade en mertilførsel fra en udledning, hvis denne mertilførsel er ubetydelig. Det vil sige, at den ikke har betydning for vandområdets tilstand og mulighed for at opfyldelse af miljømålet. Mulighedsrummet er således meget snævert. Vejledningen fastsætter objektive kriterier til brug for miljømyndighedernes konkrete vurdering af, om påvirkningen af et vandområde uden for en blandingszone er ubetydelig og dermed ikke indebærer en forringelse af vandområdets tilstand eller risiko for manglende mål opfyldelse.

Første del: Import af olieholdigt spildevand til behandling på RGS Nordic

Nedenfor følger en gennemgang af problemstillingen om import af olieholdigt spildevand til RGS Nordic. Pkt. 1 indeholder faktuelle oplysninger om RGS Nordic samt virksomhedens behandling af spildevand. Pkt. 2 følger sagsforløbet, herunder inddragelse af Kammeradvokaten, mens pkt. 3 indeholder en gennemgang af det juridiske grundlag for problemstillingen, herunder Miljøministeriets Departements fortolkningsbidrag. I pkt. 4 gennemgås Kammeradvokatens vejledning, og i pkt. 5 følger Miljøstyrelsens vurdering af sagen.

1. Faktuelle oplysninger om RGS Nordic

1.1. RGS' renseanlæg

RGS Nordic i Stignæs er et renseanlæg, der er specialiseret i at rense spildevand fra industrien, herunder bl.a. olieholdigt spildevand. Denne type af renseanlæg behandler olieholdigt spildevand gennem biologisk rensning – et såkaldt aktivt biologisk slam anlæg. Ved denne metode benytter man de bakterier, der lever i vandet til at fjerne forureningerne fra spildevandet, som ellers ville blive udskilt fra vandet i form af luftarter og partikler.

Den biologiske rensning efterfølges af forskellige andre teknikker, som f.eks. effektive renseteknikker som efterpolering ved aktiv kulfiltrering. Det er en effektiv metode til at fjerne stoffer i spildevandet, som ellers er svært nedbrydelige og som ikke fjernes ved den biologiske rensproces. De benyttede rensningsteknikker ved RGS er blandt de bedste tilgængelige teknologier (BAT).

1.2. Fordelingen af udenlandske og danske virksomheders spildevand til RGS Nordic

Af Miljøstyrelsens Affaldsdatasystem (ADS) fremgår det, at RGS Nordic i perioden 2018-2020 har importeret spildevand fra 12 forskellige udenlandske virksomheder inden for olieproduktion og relaterede renseanlæg, mens de har modtaget nationalt industrispildevand fra 40 danske virksomheder. De danske virksomheder omfatter energiselskaber (kraftvarmeværker, olie/gas), bryggerier, lufthavne, medicinalindustrien, fødevarerindustrien, byggebranchen, rengøringsbranchen, affaldsbehandlingsvirksomheder og anden industri.

Miljøstyrelsen kan ud fra data fra ADS se, at andelen mellem nationalt og udenlandsk affald varierer meget fra år til år. Det kan bl.a. skyldes udsving i markedsforhold, priser og typerne af affald anlægget modtager. Set over en årrække er der i gennemsnit en ligelig fordeling mellem udenlandsk og nationalt affald.

2. Sagsforløb

I oktober 2020 indsendte den norske virksomhed Equinor en anmeldelse om overførsel af 150.000 tons olieholdigt spildevand til bortskaffelse hos RGS Nordic i Danmark. Det norske Miljødirektorat tilkendegav i den forbindelse, at der som udgangspunkt var kapacitet til behandling af det olieholdige spildevand i Norge. Miljøstyrelsen meddelte i april 2021 afslag på anmeldelsen med henvisning til, at virksomheden ikke kunne dokumentere, at der manglede behandlingsmuligheder i Norge. Dermed var anmeldelsen omfattet af forbuddet mod overførsel af affald til bortskaffelse i Danmark.

I december 2020, mens ovenstående anmeldelse om bortskaffelse fortsat var under behandling, indsendte norske Equinor en anden anmeldelse om overførsel af 450.000 tons olieholdigt spildevand til nyttiggørelse hos RGS Nordic i Danmark. På grund af lavt olieindhold i spildevandet (0,2-2%) valgte Miljøstyrelsen at sætte sagen i bero med henblik på afklaring af, hvorvidt det var en overførsel til nyttiggørelse eller bortskaffelse.

I april 2021 spurgte Miljøstyrelsen til Miljøministeriets departements principielle fortolkning af nyttiggørelsesbegrebet og om mulighederne for at gøre indsigelse.

I juni 2021, mens Miljøstyrelsens afklaring stadig var i gang, modtog styrelsen en lignende anmeldelse fra RGS i Storbritannien om overførsel af 150.000 tons olieholdigt spildevand (med et olieindhold på 1-2 %) til nyttiggørelse hos RGS Nordic i Danmark.

I juni 2021 modtog Miljøstyrelsen også en anmeldelse fra RGS i Norge om overførsel af 500.000 tons olieholdigt spildevand (med et olieindhold på 2,4 %) til nyttiggørelse hos RGS Nordic i Danmark.

Disse to anmeldelser blev ligesom ovenstående begge sat i bero, mens Styrelsen foretog nærmere afklaring.

I august 2021 fremsendte Miljøministeriets departement deres notat om fortolkning af nyttiggørelsesbegrebet og indsigelsesmuligheder i transportforordningen. Det fremgår bl.a. af notatet, at man ved vurderingen af hvorvidt der er tale om bortskaffelse eller nyttiggørelse skal se på, hvad hovedformålet er med affaldsoperationen.

I august 2021 bad Miljøstyrelsen om Kammeradvokatens vurdering af, hvilke kriterier styrelsen kunne lægge vægt på i sin vurdering af hovedformålet med affaldsoperationen.

I september 2021 fremsendte Kammeradvokaten sit notat om nyttiggørelsesbegrebet, hvoraf bl.a. fremgår, at der efter EU-Domstolens retspraksis kan inddrages særligt seks kriterier i vurderingen af, hvorvidt der er tale om nyttiggørelse eller bortskaffelse.

I perioden september – december 2021 stillede Miljøstyrelsen en lang række spørgsmål til RGS Nordic samt Slagelse Kommune, der er miljøgodkendelses- og tilsynsmyndighed for RGS Nordic. Disse blev stillet for at få belyst sagens faktuelle omstændigheder med henblik på en vurdering ud fra de af Kammeradvokaten udledte kriterier.

I oktober 2021 blev den første anmeldelse til nyttiggørelse trukket tilbage af norske Equinor. Miljøstyrelsen havde som beskrevet ovenfor i mellemtiden (i juni 2021) modtaget to nye næsten helt identiske anmeldelser om import fra andre virksomheder i henholdsvis Norge og Storbritannien om olieholdigt spildevand til behandling som nyttiggørelse hos RGS Nordic i Danmark. Miljøstyrelsen fortsatte derfor arbejdet med problemstillingen om klassificering som enten nyttiggørelse eller bortskaffelse, dog nu med udgangspunkt i oplysningerne fra disse to sager.

I november 2021 meddelte Miljøstyrelsen et afkortet samtykke (modificeret samtykke) til de to anmeldelser til nyttiggørelse, som Miljøstyrelsen havde modtaget i juni 2021. Samtykket blev givet under henvisning til den fortsatte afklaringsperiode og forvaltningsretlige regler om varsling af en mulig praksisændring. Idet Miljøstyrelsen ikke tidligere havde brugt kriterierne fra Kammeradvokaten til at foretage vurdering af henholdsvis nyttiggørelse og bortskaffelse, kunne det ifølge Miljøstyrelsens vurdering betragtes som en praksisændring. Varslingen havde til hensigt at give virksomhederne et passende varsel, således at de kunne nå at tilpasse sig. Det modificerede samtykke betød, at gyldighedsperioden for samtykket blev nedsat til 7 måneder (begge med udløb i juni 2022) og affaldsmængden tilsvarende forholdsmæssigt reduceret.

I februar 2022 fremsendte Miljøstyrelsen sit udkast til notat om afklaring af problemstillingen til Kammeradvokaten.

I februar 2022 fremsendte Kammeradvokaten sine overordnede bemærkninger til notatet.

I marts 2022 blev Miljøstyrelsen i forbindelse med et ordførermøde anmodet af departementet om at udarbejde en udleveringsnotits omhandlende importen af olieholdigt spildevand til RGS Nordic. Udleveringsnotitsen blev delt med miljøordførerne på trods af, at mødet blev aflyst. I notitsen fremgik det, at styrelsens havde foretaget en vurdering af kriterierne og de relevante faktuelle oplysninger om overførsel af olieholdigt spildevand. Det fremgik også af notitsen, at det var styrelsens samlede vurdering, at de to sager – som der var meddelt afkortet samtykke til - skulle klassificeres som nyttiggørelse.

I juni 2022 meddelte Miljøstyrelsen samtykke til import af to nye anmeldelser fra norske SAR og RGS Nordic i Norge til nyttiggørelse af olieholdigt spildevand hos RGS Nordic i Danmark. Den ene lød på 500.000 tons med en nyttiggørelsesprocent på 3,5 %, mens den anden lød på 30.000 tons med en nyttiggørelsesprocent på 12,1 %.

I august 2022 forelå Miljøstyrelsens endelige notat om vurdering af problemstillingen, som styrelsen senere har offentliggjort på sin hjemmeside.

3. Juridisk grundlag

3.1. Det juridiske grundlag

Miljøstyrelsen er kompetent myndighed vedrørende grænseoverskridende transport af affald. Ved anmeldepligtigt affald, som spildevandet fra Norge er, skal Miljøstyrelsen behandle og godkende anmeldelsen, før en transport kan igangsættes. Importen til Danmark behandles i henhold til EU's transportforordning¹, samt import-/eksportbekendtgørelsen². Reglerne er forskellige afhængig af, om affaldet skal nyttiggøres eller bortskaffes. Som udgangspunkt kan der ikke overføres affald til bortskaffelse, som eksempelvis deponering. Import til bortskaffelse i Danmark kan dog tillades, hvis der bl.a. ikke er behandlingskapacitet i afsenderlandet.

Kort om affaldsrammedirektivet

Den overordnede regulering af affaldsregler inden for EU findes i affaldsrammedirektivet³. Bilag 1 til direktivet indeholder en liste med eksempler på bortskaffelsesoperationer, mens direktivets bilag 2 indeholder en liste med eksempler på nyttiggørelsesoperationer. Direktivet beskriver »bortskaffelse« og »nyttiggørelse« som følgende:

»nyttiggørelse«: enhver operation, hvis hovedresultat er, at affald opfylder et nyttigt formål ved at erstatte anvendelsen af andre materialer, der ellers ville være blevet anvendt til at opfylde en bestemt funktion, eller som er forberedt med henblik på at opfylde den bestemte funktion i anlægget eller i samfundet generelt. Bilag II indeholder en ikke-udtømmende liste over nyttiggørelsesoperationer.

¹ EU-forordning nr. 1013/2006 om overførsel af affald <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:02006R1013-20210111&from=EN>

² Bekendtgørelse nr. 1031 af 27/05/2021 om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr (import-/eksportbekendtgørelsen) <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/a/2021/1031>

³ Affaldsrammedirektivet: direktiv 2008/98/EF, som ændret senest ved 2018/851/EU.

»bortskaffelse«: enhver operation, der ikke er nyttiggørelse, også hvis operationen som sekundær konsekvens fører til genvinding af stoffer eller til energiudnyttelse. Bilag I indeholder en ikke-udtømmende liste over bortskaffelsesoperationer.

Kort om forordning om overførsel af affald (transportforordningen)

Transportforordningen regulerer grænseoverskridende overførsel af affald. Forordningen indeholder således et system for handel med affald på tværs af landegrænser med udgangspunkt i en anmeldelsesprocedure, hvor både afsender- og modtagerlandets kompetente myndigheder skal acceptere en overførsel af affald. Den omfatter alle typer af affald, farligt og ikke-farligt, og overførsel inden for og uden for EU. Transportforordningen har til formål at understøtte det europæiske marked for cirkulær økonomi, hvor affald bruges som ressourcer, samtidig med at man sikrer, at affaldsbehandlingen foregår miljømæssigt forsvarligt.

I transportforordningen er der, ud over muligheden for at benytte sig af forbud mod import til bortskaffelse, under visse omstændigheder mulighed for at give afslag på overførsler af affald til nyttiggørelse.

Efter artikel 12, stk. 1, litra g, kan der gøres indsigelse, hvor:

”forholdet mellem det affald, der kan nyttiggøres, og det affald, der ikke kan nyttiggøres, den skønnede værdi af de materialer, der nyttiggøres endeligt, eller udgifterne til nyttiggørelsen og udgifterne til bortskaffelse af den del, der ikke kan nyttiggøres, begrundet ikke nyttiggørelsen ud fra økonomiske og/eller miljømæssige betragtninger.”

Det betyder, at Miljøstyrelsen kan gøre indsigelse mod importen i tilfælde, hvor værdien af det affald som kan nyttiggøres er meget lille sammenlignet med omkostningerne ved håndtering af det affald, som ikke kan nyttiggøres. Der kan også lægges vægt på ”miljømæssige betragtninger”. Dette betyder efter Miljøstyrelsens vurdering, at styrelsen (eller andre kompetente myndigheder såsom afsenderlandets eller modtagerlandets kompetente miljømyndigheder) kan gøre indsigelse mod overførslen, såfremt der ikke anvendes de bedste tilgængelige teknologier (BAT) eller såfremt affaldsbehandlingen er ringere end den, der ville være blevet foretaget i afsenderlandet. Ved vurderingen af disse betragtninger, kan der ikke lægges vægt på transporten af affaldet.

Samlet set angiver EU-reglerne ikke klart, hvornår der er tale om nyttiggørelse eller bortskaffelse. EU-reglerne angiver således heller ikke efter hvilke præcise kriterier den kompetente myndighed skal foretage en både teknisk og juridisk vurdering i de konkrete sager.

3.2. Miljøministeriets departements fortolkningsbidrag

Det fremgår af Miljøministeriets departements notat af 23. august 2021, at styrelsen i sin vurdering af problemstillingen skulle se på, hvad hovedformålet med behandlingen af det olieholdige spildevand var i den konkrete sag. Herunder om formålet er at fjerne olie fra spildevandet, eller om det er, at olien kan bearbejdes og genanvendes og blive til nye produkter.

Departementet vurderede også, at det kunne være relevant at se på anlæggets indretning, og bemærkede, at retspraksis (antallet og indholdet af EU-domme) på området er sparsomt og at de anlæg, hvis sag er behandlet i de eksisterende EU-domme, ikke er spildevandsanlæg. Det betyder, at dommene ikke tager stilling til denne konkrete situation.

I forlængelse heraf bemærkede departementet også, at der ikke findes nogen lovgivning eller domme, som giver mulighed for at fastsætte en procentvis grænse for, hvor meget affald, der skal nyttiggøres, før operationen kan karakteriseres som bortskaffelse eller nyttiggørelse. For at afgøre om en

behandling er bortskaffelse eller nyttiggørelse, skal styrelsen derfor foretage en konkret vurdering i den enkelte sag.

4. Kammeradvokatens vejledning

4.1. Kammeradvokatens notater

Da problemstillingen om, hvornår en affaldsoperation bør betragtes som en nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperation, var af særlig svær karakter, valgte Styrelsen at søge rådgivning fra Kammeradvokaten. Det fremgår af Kammeradvokatens første notat af 23. september 2021, at man ved vurderingen af, hvorvidt der er tale om bortskaffelse eller nyttiggørelse skal se på, hvad hovedformålet med affaldsoperationen er. Til vurdering af hovedformålet udledte Kammeradvokaten 6 kriterier, som efter EU-Domstolens retspraksis kan inddrages i vurderingen:

1. Om det pågældende forarbejdningsanlæg (primært) er indrettet til bortskaffelse eller til nyttiggørelse af affald.
2. Om driftsherren af forarbejdningsanlægget erlægger betaling for affaldet til producenten eller indehaveren af affaldet.
3. Om den energi eller de stoffer, som fremkommer og udvindes ved behandlingen af affaldet, er større end det, der forbruges ved operationen.
4. Om den del af det energioverskud eller de stoffer, som frigøres ved affaldsbehandlingen, faktisk udnyttes.
5. Om størstedelen af affaldet opbruges under operationen, og om størstedelen af den frigjorte energi eller de frigjorte stoffer faktisk genindvindes og udnyttes.
6. Om affaldet er egnet til den pågældende behandling.

Kammeradvokaten bemærkede, at kriterierne ikke er udtømmende og ikke enkeltvis kan være afgørende for, om der er tale om en nyttiggørelsesoperation eller ej, men at der i højere grad er tale om indikationer på, hvad hovedformålet med en affaldsoperation er. Klassificeringen må foretages på grundlag af en konkret afvejning af samtlige relevante kriterier i forhold til den konkrete sag.

Det fremgår endvidere af notatet, at Miljøstyrelsen i sin vurdering af hovedformålet ikke kan lægge vægt på mængden af olie i spildevandet, ligesom der ikke kan lægges vægt på de konsekvenser for miljøet, som affaldsoperationen måtte have og ej heller på økonomiske betragtninger. Dette er i stedet forhold, som kan inddrages i vurderingen af indsigtelsesmuligheden i artikel 12, stk. 1, litra g, i transportforordningen.

Det var Kammeradvokatens umiddelbare vurdering, at mest taler for, at der i den konkrete sag er tale om en bortskaffelsesoperation. Kammeradvokaten understregede dog, at det i sidste ende er op til Miljøstyrelsen at foretage en juridisk og teknisk vurdering på baggrund af den konkrete sags faktiske omstændigheder.

I Kammeradvokatens andet notat af 25. februar 2022 fremkom Kammeradvokaten med sine overordnede bemærkninger til Miljøstyrelsens udkast til notat om problemstillingen. Det fremgår af notatet, at Kammeradvokaten henviser tilbage til de udledte kriterier i første notat, og at de ikke kan pege på retspraksis fra EU-Domstolen, der entydigt tager stilling til, om den omhandlede behandling af olieholdigt spildevand falder under definitionen ”nyttiggørelse”, og at de dermed ikke på det foreliggende grundlag kan udelukke, at det primære formål med affaldsoperationen kan klassificeres som nyttiggørelse.

Kammeradvokaten havde i andet notat ingen overordnede bemærkninger til Miljøstyrelsens vurdering af de øvrige kriterier, ud over en bemærkning vedr. indretningskriteriet.

4.2. Opfølgende møde mellem Miljøstyrelsen og Kammeradvokaten

Miljøstyrelsen har den 18. januar 2023 afholdt et møde med Kammeradvokaten som opfølgning på den kritik af styrelsens vurdering af nyttiggørelsesbegrebet, der er fremkommet i medierne. Mødet havde til formål at gennemgå Kammeradvokatens rådgivning af styrelsen i sagen.

Der var enighed på mødet om, at Miljøstyrelsen har fulgt Kammeradvokatens rådgivning i sagen og har inddraget kriterierne i den konkrete sagsbehandling. Kammeradvokaten har i sin rådgivning af Miljøstyrelsen forholdt sig til nyttiggørelsesbegrebet og ikke til, om det konkret er lovligt eller ulovligt at importere olieholdigt spildevand til behandling på RGS Nordic. Rådgivningen fra Kammeradvokaten indeholder således ikke advarsler i den henseende.

5. Miljøstyrelsens vurdering

Som det fremgår ovenfor, så er problemstillingen kompleks, og vurderingen af, hvorvidt der er tale om nyttiggørelse eller bortskaffelse kan ikke kun bero på juridiske vurderinger. Denne beror også på en teknisk miljøfaglig vurdering, som Kammeradvokaten ikke har forudsætninger for at kunne foretage. Kammeradvokaten har derimod udledt nogle kriterier ud fra EU-Domstolens praksis, som styrelsen kunne lægge vægt på i sin sagsbehandling, og som var afgørende for styrelsens endelige vurdering.

5.1. Konklusion på nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperation

Kriterierne er sammenholdt med den lange række af oplysninger som Miljøstyrelsen har indhentet, for at belyse de konkrete sagers faktiske omstændigheder. I tabellen nedenfor opsummeres konklusionerne, idet grøn indikerer nyttiggørelse, gul angiver en uklar konklusion og rød, at der er tale om bortskaffelse.

Kammeradvokatens seks kriterier	Vurdering	Konklusion
1. Indretning Om det pågældende behandlingsanlæg (primært) er indrettet til bortskaffelse eller til nyttiggørelse af affald.	RGS' renseanlæg er indrettet til både nyttiggørelse og bortskaffelse uden det kan afgøres, om en af disse er den primære behandling.	Uklart
2. Betaling Om driftsherren af behandlingsanlægget betaler for affaldet til producenten eller indehaveren af affaldet, idet dette vil indikere nyttiggørelse. Omvendt taler det for bortskaffelse, hvis producenten eller indehaveren af affaldet skal betale behandlingsanlægget for at modtage affaldet.	RGS modtager betaling for at behandle affaldet. Det er imidlertid praksis inden for visse sektorer, at indehaveren betaler modtageren for at gøre nyttiggørelsesoperationen økonomisk rentabel. Det kan fx være forsortering af affald eller i forhold til opløsningsmidler ⁴ , som olieholdigt spildevand kan sammenlignes med.	Bortskaffelse
3. Energiforskjul Om den energi eller de stoffer, som fremkommer og udvindes ved behandlingen af affaldet, er større end det, der forbruges ved operationen.	Der kommer klart mere energi ud af operationen, end der forbruges på operationen. Energiforbruget forbundet med affaldsoperationen udgør ca. 2 % ift. den energimængde, som fremkommer ved operationen.	Nyttiggørelse

⁴ Jf. generaladvokat Jacobs forslag til afgørelse i C-6/00, som olieholdigt spildevand kan sammenlignes med.

<p>4. Energiudnyttelse Om den del af det energioverskud eller de stoffer, som frigøres ved affaldsbehandlingen, faktisk udnyttes.</p>	<p>Den udskilte olie udnyttes til nye olieprodukter såsom benzin, petroleum, fyringsolie, dieselolie og base-/smørelser. Dermed er der et marked og en efterspørgsel efter de produkter, som fremkommer ved affaldsbehandlingen.</p>	<p>Nyttiggørelse</p>
<p>5. Anvendelsen Om størstedelen af affaldet opbruges under operationen, og om størstedelen af den frigjorte energi eller de frigjorte stoffer faktisk genindvindes og udnyttes.</p>	<p>Hele mængden af olieholdigt spildevand gennemgår operationen, og minimum 90 % af den udskilte olie genvindes og nyttiggøres, dvs. størstedelen af de frigjorte stoffer udnyttes.</p>	<p>Nyttiggørelse</p>
<p>6. Egnethed Om affaldet ud fra den foreliggende videnskabelige og tekniske viden er egnet til at udfylde det pågældende formål, dvs. egnet til den pågældende affaldsbehandling.</p>	<p>Affaldet er egnet til at gennemgå den affaldsoperationen, der foretages hos RGS Nordic ud fra den foreliggende videnskabelige og tekniske viden.</p>	<p>Nyttiggørelse</p>

Miljøstyrelsen har fundet, at der ikke kan lægges afgørende vægt på kriterie 1 (indretning) og 2 (betaling) i vurderingen. Dette skyldes, at dommen, som indretningskriteriet er udledt af, har fået mindre betydning for senere afgørelser af lignende karakter efter ændring af affaldsdirektivet i 2008. Her blev nyttiggørelsesbegrebet udvidet bl.a. fordi den konkrete dom skabte en uhensigtsmæssig retsstilling. Ift. betalingskriteriet har styrelsen lagt vægt på, at der inden for visse sektorer er praksis for, at affaldsindehaveren betaler modtageren for at gøre nyttiggørelsesoperationen økonomisk rentabel, ligesom prisfastsættelsen er resultat af en række faktorer såsom produktions-, logistiske- og behandlingsmæssige forhold.

Det er Miljøstyrelsens samlede vurdering på baggrund af gennemgang af kriterierne ift. de relevante faktuelle oplysninger, at affaldsbehandlingsoperationen skal klassificeres som nyttiggørelse.

Vurderingen af kriterierne stemmer også overens med den gældende definition på nyttiggørelse i affaldsdirektivet, som efter 2008 også omfatter affaldsbehandlinger, der forbereder affald med henblik på at erstatte naturlige ressourcer generelt i samfundet og ikke kun i anlægget.

5.2. Konklusion på indsigelsesmulighed

Da vurderingen ovenfor faldt ud til nyttiggørelse, foretog Miljøstyrelsen herefter en vurdering af, om der efter transportforordningen var mulighed for at gøre indsigelse mod nyttiggørelsen, som gennemgås ovenfor i pkt. 3.1 om det juridiske grundlag.

Gennemgangen af de to sagers oplysninger viste, at behandlingen hos RGS Nordic giver økonomisk overskud på henholdsvis mellem 4-19 millioner for den ene anmeldelse og på mellem 12,25-13,25 millioner danske kroner for den anden anmeldelse. I beregningen er inddraget den værdi, som den nyttiggjorte olie udgør fradraget alle de omkostninger, der både er forbundet med nyttiggørelsen samt bortskaffelsen af den resterende del af spildevandet. Dette også selvom det procentvise forhold, mellem det der nyttiggøres og det der bortskaffes, er meget stort. På den baggrund havde Miljøstyrelsen ikke grundlag for at gøre indsigelse mod overførslerne ud fra økonomiske betragtninger.

Miljøstyrelsen foretog også miljømæssige vurderinger af sagens oplysninger, herunder en sammenligning af kravene i de respektive miljøgodkendelser hos lignende anlæg i Storbritannien og

Norge. Sammenligningen viste, at de faktisk målte udledninger hos RGS Nordic i Danmark efter behandlingen af olieholdigt spildevand, var mindst lige så gode miljømæssigt, som behandlingen hos de øvrige anlæg. På den baggrund gav de miljømæssige betragtninger heller ikke grundlag for at gøre indsigelse.

Endelig foretog Miljøstyrelsen en vurdering af, om der kunne lægges vægt på CO₂ udledning. CO₂-udledningen i den konkrete sag opstår i forbindelse med transporten af spildevandet. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke kan lægges vægt på CO₂-udledning forbundet med transport, da der ikke ses at være fornøden hjemmel hertil i Transportforordningen eller Miljøbeskyttelsesloven. Det betyder, at Miljøstyrelsen ikke kan lægge vægt på klimahensyn i forbindelse med de miljømæssige betragtninger.

Anden del: Blandingszoner

Nedenfor følger en gennemgang af reglerne om udledning af rensed spildevand, herunder reglerne om blandingszoner. Under pkt. 6 gennemgås det juridiske grundlag. Herefter beskrives baggrunden for ændring af vejledning om udledning af miljøfarlige forurenende stoffer under pkt. 7. Under pkt. 8 redegøres for reglerne for blandingszoner og mulighed for udpegning af blandingszoner, hvorefter vejledning om udledning til vandområder med overskridelser af miljøkvalitetskrav gennemgås under punkt 9. Endelig beskrives et nabotjek af reglerne i EU under pkt. 10, og et teknologispør for nye miljøteknologiske løsninger, herunder Innovationspartnerskabet under pkt. 11.

6. Juridisk grundlag

Udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevand er reguleret gennem bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer⁵. Bekendtgørelsen har hjemmel i miljøbeskyttelsesloven og gennemfører dele af vandrammedirektivet og dele af direktiv om miljøkvalitetskrav. Bekendtgørelsen finder anvendelse ved miljømyndighedernes administration af tilladelser til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, herunder udledningstilladelser, godkendelser og påbud til virksomheder og spildevandsforsyningsselskabernes renseanlæg.

Det følger af bekendtgørelsens om krav til udledning af visse forurenende stoffer, at der skal fastsættes vilkår for udledningen, der både sikrer, at udledningen af forurenende stoffer begrænses mest muligt ved hjælp af anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) og at udledningen ikke medfører overskridelse af gældende miljøkvalitetskrav for overfladevand⁶ i det berørte vandområde og ikke hindrer opfyldelse af de miljømål, som er fastsat for vandområdet i vandplanlægningen. Det fremgår også af bekendtgørelsen, at der kan udpeges blandingszoner omkring udledningspunkter. Stofkoncentrationerne kan overskride relevante miljøkvalitetskrav inden for sådanne blandingszoner, hvis overskridelsen ikke påvirker opfyldelsen af miljøkvalitetskravene i det øvrige overfladevandområde. Udstrækningen af en blandingszone skal begrænses til udledningens umiddelbare nærhed, og udstrækningen af zonen skal på sigt reduceres.

Vandrammedirektivet er et minimumsdirektiv, der som bindende mål bl.a. fastsætter, at der skal opnås god tilstand i alle overfladevandområder. Målet skal være opfyldt senest i 2027. Målet om god tilstand er opfyldt med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, når alle fastsatte miljøkvalitetskrav for sådanne stoffer er overholdt. Miljøkvalitetskrav er på EU-niveau fastsat for en række prioriterede stoffer i direktiv om miljøkvalitetskrav, hvor også reglerne om blandingszoner er fastsat.

Vandrammedirektivet har ud over målet om god tilstand supplerende mål om bl.a. at forebygge forringelse af vandområdernes tilstand og at standse eller udfase udledninger, emissioner og tab af prioriterede farlige stoffer med det endelige mål at opnå koncentrationer i havmiljøet nær baggrundsværdierne for naturligt forekommende stoffer og tæt på nul for menneskeskabte syntetiske stoffer.

Målet om at forebygge forringelser er gennemført ved indsatsbekendtgørelsens⁷ § 8, ifølge hvilken der ikke må meddeles en tilladelse, som kan medføre forringelse af tilstanden eller risiko for manglende

⁵ Bek. nr. 1433 af 21/11/2017

⁶ Miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt forurenende stof (eller gruppe af forurenende stoffer) i vand, sediment eller biota, som ikke bør overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet.

målopfyldelse (hvor der ikke er målopfyldelse) i vandområdet samlet set. Det er ikke defineret i vandrammedirektivet, hvornår der er tale om forringelse. EU-domstolen har i indtil videre fire domme taget stilling til begrebet forringelse, herunder er der i to domme taget stilling til, hvad der udgør forringelse i forhold til henholdsvis økologisk tilstand i overfladevand og kemisk tilstand i grundvand. Domstolen har i den sammenhæng fortolket begrebet ”forringelse” restriktivt, men også lagt til grund, at der kan være påvirkninger, der er helt ubetydelige og derfor ikke udgør forringelser. Domstolen har endnu ikke særskilt taget stilling til, hvad der vil udgøre en forringelse som følge af en påvirkning af tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand.

Det fremgår ikke af direktiv om miljøkvalitetskrav, hvordan reglerne om blandingszoner skal anvendes ved udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til vandområder, der ikke er i god tilstand. Men direktivet udelukker ikke i sig selv udpeging af blandingszoner i sådanne vandområder.

Miljøministeriet har vurderet, at det ikke vil være i strid med direktiv om miljøkvalitetskrav og vandrammedirektivet at udpege blandingszoner i overfladevandområder, hvor miljøkvalitetskrav for de udledte stoffer er overskredet. Ministeriet har endvidere vurderet, at en sådan udpeging af blandingszoner og udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder, hvor miljøkvalitetskrav for disse er overskredet, er mulig, forudsat, at påvirkningen fra udledningen vil være ubetydelig både i forhold til vandområdets tilstand og målopfyldelse. Påvirkning må således ikke udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand. Da dette er nationale vurderinger og disse spørgsmål endnu ikke er afklaret i EU-domstolens retspraksis, har Miljøministeriet samtidig vurderet, at der er en betydelig procesrisiko forbundet med vurderingerne.

Sirius Advokater har, for Slagelse Kommune, udarbejdet en redegørelse om kommunens handlemuligheder for udstedelse af revurdering af RGS Nordic’s miljøgodkendelse. Sirius advokaternes notat af 26. januar 2023 til Slagelse Kommune ændrer ikke på Miljøministeriets vurderinger. Sirius advokaterne refererer blandt andet til en afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet af 14. december 2021. Miljøministeriet vurderer ikke, at nævnet med denne afgørelse har taget stilling til muligheden for at udpege blandingszoner i vandområder med overskridelser af miljøkvalitetskrav.

7. Baggrund for ændring af vejledningen om udledning af miljøfarlige forurenende stoffer

Arbejdet med opdatering af vejledningen til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer blev igangsat i efteråret 2019. Vejledningen blev offentliggjort i december 2021. Miljøministeriets departement har oplyst, at ordførerne (S, RV, SF, EL og ALT) blev orienteret om den nye vejledning den 1. juni 2021, inden vejledningen kom i ekstern høring.

Begrundelsen for at igangsætte arbejdet med den nye vejledning var, at det igennem længere tid havde være svært for Miljøstyrelsen og kommunerne at træffe afgørelser i sager om miljøgodkendelse til en række virksomheders udledninger af miljøfarlige stoffer, fordi der ikke var et tydeligt administrationsgrundlag. Det skyldtes blandt andet, at der var usikkerhed om, hvordan vandrammedirektivets mål om forebyggelse af forringelse af vandområdets tilstand skulle fortolkes i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer i henseende til de mange danske vandområder, hvor miljøkvalitetskrav i forvejen er overskredet for et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. I flere tilfælde bremsede udfordringerne projekter med samlede positive miljø- og klimaeffekter som fx omstilling fra kul eller gas til træflis på et energianlæg eller bedre energiudnyttelse ved

røggaskondensering, fordi disse medfører øget udledning af miljøfarlige forurenende stoffer. Etablering af røggaskondensering reducerer udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til luften, idet stofferne fjernes fra røggassen/luftemissionen, mens en mindre del af de miljøfarlige forurenende stoffer udledes med spildevandet.

Virksomheder med direkte udledning af spildevand skal rense spildevandet og begrænse forureningen til et niveau, som svarer til anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), samtidig med, at de skal tilgodese overholdelse af miljøkvalitetskrav i vandmiljøet. I flere tilfælde og for nogle stoffer er det reelt ikke teknisk muligt på nuværende tidspunkt at rense helt ned til miljøkvalitetskravet. Alternativet til direkte udledning vil oftest være at udlede via offentlige renseanlæg, som er konstrueret til primært at rense for kvælstof, fosfor og organisk stof og ikke i samme grad for miljøfarlige forurenende stoffer. Udledning via offentlige renseanlæg vil derfor ikke nødvendigvis medføre en reduktion i mængden af miljøfarlige forurenende stoffer, som tilføres miljøet, fordi spildevandet i nogle tilfælde kan renses mere effektivt på virksomhedernes egne renseanlæg målrettet specifikke stoffer.

Der var derfor behov for en opdateret vejledning til sagsbehandlerne både i Miljøstyrelsen og i kommunerne. Arbejdet førte til tilføjelse af flere FAQer til vejledningsmaterialet, som blev offentliggjort den 21. december 2021. FAQerne giver en snæver ramme for udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til vandmiljøet i de tilfælde, hvor miljøkvalitetskrav er overskredet i forvejen (FAQ 43) og flere betingelser for revurdering af eksisterende tilladelser (FAQ 54). Med afsæt i EU-vejledningens eksempel på en maksimal acceptabel volumen blev den vejledende maksimale udstrækning på blandingszoner i åbne kystvande samtidig udvidet fra 100 m til 350 m (FAQ 67), mens størrelser for blandingszoner i øvrige mere lukkede vandområder blev fastholdt. Med det opdaterede vejledningsmateriale sikres en ensartet praksis ved administration af reglerne, som kan understøtte, at nye og eksisterende udledninger ikke er til hinder for målopfyldelse, og at Danmark når målet om god tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i vanmiljøet.

På tidspunktet for arbejdet med opdatering af vejledningsmaterialet behandlede Miljøstyrelsen 10 ansøgninger fra virksomheder om tilladelse til udledning af spildevand med et indhold af miljøfarlige forurenende stoffer og 16 revurderinger (som besvaret i MOF spm. 10). Aktuelt behandler Miljøstyrelsen 16 ansøgninger og 9 revurderinger. I ni af ansøgningerne anvendes principperne om merudledning, som beskrevet i FAQ 43, mens det for de resterende syv ansøgninger endnu ikke er afklaret, om der bliver behov for at anvende FAQ 43 for at kunne give udledningstilladelse. Derudover har Miljøstyrelsen i 2022 anvendt FAQ 43 i 28 ansøgninger om brændselsskifte på grund af forsyningsusikkerhed på naturgas som følge af krigen i Ukraine, idet langt hovedparten af gasserne vil resultere i nedfald af miljøfarlige forurenende stoffer til vandområder, hvor miljøkvalitetskravene er overskredet i forvejen. Flere ansøgninger om brændselsskifte er under behandling. Miljøstyrelsen er ikke bekendt med, hvor mange ansøgninger og revurderinger kommunerne behandler, der er afhængige af FAQ 43.

8. Regler for blandingszoner

Miljømyndigheden kan ifølge § 8 i bekendtgørelsen om krav til udledning af visse forurenende stoffer udpege en blandingszone omkring et udledningsspunkt. Inden for blandingszonen må koncentrationen af et eller flere forurenende stoffer overskride de fastsatte miljøkvalitetskrav i nærmere fastsat omfang. Udledningen må ikke påvirke opfyldelse af miljøkvalitetskravene i den del af vandområdet, som ligger uden for blandingszonen. Der er ikke en betingelse for udpegning af en blandingszone, at miljøkvalitetskrav for det eller de pågældende stoffer er opfyldt i vandområdet, jf. afsnit 6 ovenfor.

Udstrækningen af blandingszonen skal begrænses til udledningens umiddelbare nærhed. Ved udpegning af blandingszoner skal der i tilladelsen fastsættes vilkår, der sikrer, at udstrækningen af blandingszonen mindskes i fremtiden.

Udledning til overfladevandområder, som er afgrænset og målsat efter regler med hjemmel i lov om vandplanlægning, hører samtidig under anvendelsesområdet for indsatsbekendtgørelsen, der fastlægger indsatsprogrammer i forhold til vandområdeplaner 2015-2021. Ifølge denne bekendtgørelse kan myndigheder kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af tilstanden (§ 8, stk. 2). Hvis miljømålet ikke er opfyldt, må afgørelsen ikke medføre en forringelse af tilstanden og ikke hindre opfyldelse af miljømålet (§ 8, stk. 3). Bilag 1 indeholder et kort over kystvandsområder, hvor miljømål ikke er opfyldt, da et eller flere miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer er overskredet.

Som nævnt ovenfor under afsnit 6 har Miljøministeriets departement vurderet, at der, uanset om miljøkvalitetskrav er overskredet i forvejen i det berørte vandområde, er en meget snæver mulighed for at tillade udledning, hvis påvirkningen af vandområdet uden for blandingszonen er ubetydelig og dermed ikke indebærer forringelse af vandområdets tilstand eller risiko for manglende målopfyldelse.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer skal der altid ske en konkret vurdering af, om en påvirkning fra en udledning er ubetydelig for tilstanden i vandområdet.

9. Vejledning om udledning til vandområder med overskridelser af miljøkvalitetskrav

Der er i EU-regi til brug for medlemslandene udarbejdet tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner⁸. Retningslinjerne dækker imidlertid alene scenarier, hvor miljøkvalitetskrav er opfyldt i det berørte vandområde. Eftersom direktiv om miljøkvalitetskrav ikke i sig selv udelukker udpegning af blandingszoner i vandområder, hvor miljøkvalitetskrav i forvejen er overskredet for de stoffer, der påtænkes udledt, jf. afsnit 6 ovenfor, har der været behov for nationalt at fastlægge retningslinjer for udpegning af blandingszoner i sådanne vandområder.

Sådanne retningslinjer er fastlagt i Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer, hvor FAQ 43 anviser, hvordan kravværdier for miljøfarlige forurenende stoffer i udledningen fastsættes, når miljøkvalitetskrav for stofferne i forvejen er overskredet i vandområdet. Der indgår heri en øvre grænse for, hvor meget højere koncentrationen må være ved randen af blandingszonen end den i forvejen forekommende koncentration i vandområdet, hvis påvirkningen skal kunne anses for at være ubetydelig, jf. ovenfor.

DHI⁹ undersøgte i 2016 for Naturstyrelsen, hvordan en række EU-lande administrerede regler om udpegning af blandingszoner, med fokus på blandingszoners udstrækning. Resultaterne indgik i Miljøministeriets arbejde med revision af vejledningen.

I forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjerne opstillede Miljøministeriet en række forskellige teknisk-faglige metoder til afgrænsning af blandingszoners udstrækning altså hvor mange meter fra udledningens punkt kunne accepteres. Miljøministeriets vurderede, at der var behov for at fastlægge et

⁸ Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF (K (2010) 9369 endelig).

⁹ Blandingszoner i andre EU-lande, Sverige, Polen, Tyskland, Holland, England og Irland. Rapport udarbejdet af DHI for Naturstyrelsen – Vandplaner og Havmiljø, april 2016

administrativt acceptkriterie til vurdering af, hvornår udledning er ubetydelig. Ministeriet vurderede de enkelte metoders praktiske anvendelighed og gennemregnede deres konsekvenser for vandmiljøet i scenarier baseret på konkrete virksomheders spildevandsudledninger til vandområder, hvor miljøkvalitetskrav i forvejen er overskredet. Det var afgørende her, at der ikke skulle kunne fastsættes lempeligere krav ved udledning til vandområder med stor overskridelse af miljøkvalitetskrav end ved udledning til vandområder med lille (eller for den sags skyld ingen) overskridelse af miljøkvalitetskrav.

To af metoderne blev vurderet effektivt at kunne sikre miljøbeskyttelsen og samtidigt være praktisk anvendelige. Begge metoder var baseret på fastsættelse af en øvre grænse for merkonzentrationen ved blandingszonens rand af miljøfarlige forurenende stoffer, for hvilke miljøkvalitetskrav i forvejen var overskredet i det berørte vandområde. Med den ene metode skulle den øvre grænse fastsættes som en procentdel af miljøkvalitetskravet. Hvor stor en procentdel, der ville kunne accepteres, skulle bero på nærmere teknisk-miljøfaglige vurderinger.

Den anden metode fastsatte den øvre grænse som detektionsgrænsen for det pågældende stof. Detektionsgrænsen er den laveste koncentration, som er mulig at måle for i forbindelse med en godkendt analysemetode. Rationalet bag metoden var, at en merkonzentration skulle kunne måles for at kunne anses for at have betydning for vandområdet. Koncentrationen ved randen af blandingszonen af de undersøgte stoffer blev med denne metode 6-38 % højere end miljøkvalitetskravet for vand ved blandingszonens rand.

Den første metode relaterer sig til stoffets giftighed i form af miljøkvalitetskravet, mens metoden med detektionsgrænsen relaterer sig til laboratoriers aktuelle målemetoder. Miljøministeriet besluttede på den baggrund, at den første af de to metoder skulle indgå i Miljøstyrelsens vejledning, og at den acceptable merkonzentration ved blandingszonens rand skulle sættes til 5 % af miljøkvalitetskravet. En sådan forøgelse vil for de stoffer, vi oftest finder i spildevand, være mindre end den gældende detektionsgrænse for overvågning af marint vand, altså ikke målbar. Ministeriet vurderede, at påvirkningen af vandområdet ved blandingszonens rand med en så lille forøgelse af koncentrationen som hovedregel ikke ville medføre en forringelse af tilstanden og ikke ville være til hinder for opfyldelse af miljømålet, og at påvirkningen dermed ville kunne anses for at være ubetydelig. Det vil stadig i hvert enkelt tilfælde være miljømyndigheden, der vurderer, i hvilket omfang mulighederne i Miljøstyrelsens vejledning kan finde anvendelse uden skade på miljøet.

Der er med vurderingen lagt et snit, der sikrer, at tilladelse kun kan gives til virksomheder, som anvender bedste tilgængelige teknologi til reduktion af indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i spildevandet. De almindelige krav ved udpegning af blandingszoner gælder fortsat. Det betyder også, at der skal arbejdes for at reducere udstrækningen af blandingszonen, og at vilkår vil blive skærpet, hvis nye tekniske muligheder gør det muligt.

10. Naboljek i EU

DHI undersøgte som nævnt ovenfor i 2016 for Naturstyrelsen¹⁰, hvordan en række andre EU-lande administrerer reglerne om udpegning af blandingszoner. De danske retningslinjer for udpegning af blandingszoner er senest i 2020 sammenholdt med EU-retningslinjerne med inddragelse af resultaterne fra DHI-undersøgelsen. Danmark er i EU-retningslinjerne fremhævet for at anvende restriktiv tilgang til blandingszoner udstrækning. Det førte til en revision af de danske retningslinjer for den maksimale størrelse af blandingszoner. Danmarks tilgang tager efter ændring af vejledningen

¹⁰ Blandingszoner i andre EU-lande, Sverige, Polen, Tyskland, Holland, England og Irland. Rapport udarbejdet af DHI for Naturstyrelsen – Vandplaner og Havmiljø, april 2016

højde for størrelsen af det berørte vandområde og lovkrav om beregning, der skal sikre, at udledningen ikke påvirker overholdelse af miljøkvalitetskrav uden for blandingszonen. Tilgangen er i overensstemmelse med EU-vejledningen.

Derudover har Danmark rejst spørgsmål i EU-regi om fortolkning af reglerne ved udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til vandområder, hvor miljøkvalitetskrav i forvejen er overskredet. Det kunne konkluderes, at andre EU-medlemslande har tilsvarende udfordringer og under forskellige betingelser tillader udledning til vandområder, der ikke har opnået ”god tilstand”.

11. Udvikling af renseteknologi

Miljøministeriet har siden 2007 administreret Miljøteknologisk Udviklings- og demonstrationsprogram (MUDP), der er en miljøteknologisk tilskudsordning. MUDP's formål er at støtte udvikling, test og demonstration af nye miljøteknologiske løsninger for bl.a. at opnå renere drikkevand og luft, spildevand, øget indsats i forhold til klimatilpasning, bedre udnyttelse af ressourcerne m.v. MUDP initierer også partnerskaber inden for prioriterede miljøudfordringer. Formålet er samlet set også at udbrede de grønne teknologiløsninger og samtidig støtte op om dansk eksport af grøn teknologi. Der er siden programmets start udmøntet 1,2 mia. kr. i tilskud til 701 projekter og mere end 40 partnerskaber.

MUDP's Innovationspartnerskab skal understøtte Miljøministeriets ”Strategi for miljøfarlige stoffer” fra december 2021 og medvirke til at sikre et rent dansk vandmiljø. Innovationspartnerskabet understøtter samtidigt ”Arbejdsgruppen for virksomheders direkte udledninger af MFS” med et juridisk og teknologisk løsningsspor med udvikling af løsninger for endnu bedre rensning for miljøfarlige stoffer.

Formålet med Innovationspartnerskabet er yderligere at stimulere kendskabet til og interessen for udvikling af teknologiske løsninger f.eks. inden for rensning af spildevandsstrømme med indhold af miljøfarlige forurenende stoffer. MUDP har også tidligere støttet udviklingsprojekter, der medfører færre miljøfarlige stoffer i omgivelserne – f.eks. også PFAS.

I løbet af Innovationspartnerskabet, der forløber i to år frem til medio 2024, afholdes en række workshops. Her er målet at bidrage til videndeling om miljøteknologiske løsninger og fremme dialog og samarbejde mellem forsyninger og teknologileverandører, men også ’problemejerne’ – altså de virksomheder og industrier, der udleder miljøfarlige stoffer.

I Innovationspartnerskabet for miljøfarlige stoffer er der fokus på blandt andet perfluorerede forbindelser (PFAS), farmaceutiske stoffer og østrogener, tungmetaller, aromatiske kulbrinter (herunder PAH), fenoler, blødgørere og pesticider.

Stofferne forekommer i forskellig udstrækning i spildevandsslam og alle vandmiljøtyper, herunder i rensed og urensed spildevand, regnvand, overfladevand (kystvande, søer og vandløb), industri-spildevand, drikkevand, afværgevand og i havet.

Innovationspartnerskabet har en styregruppe med repræsentanter fra Dansk Industri, Dansk Miljøteknologi, DANVA, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Miljøministeriet og Miljøstyrelsen. Første møde i styregruppen afholdes start februar 2023.

Bilag 1: Kort over marine vandområder med målopfyldelse for kemisk tilstand samt punktudledninger til kystvand

- Rødt: Marine vandområder, hvor miljømål ikke er opfyldt, da et eller flere miljøkvalitetskrav for EU-prioriterede miljøfarlige forurenende stoffer er overskredet.
- Grønt: Marine vandområder, hvor miljømål for EU-prioriterede miljøfarlige forurenende stoffer er opfyldt.
- Orange: Marine vandområder med ukendt kemisk tilstand
- Punktkilder lilla: Virksomheder (f.eks. produktion, deponi, varmecentral) og renseanlæg
- Punktkilder rød: Overløb.

